

**Бишкек шаарындагы № 27 жалпы билим берүүчү орто
мектебинин мамлекеттик тил боюнча усулдук бирикменин**

2019-2020- окуу жылына карата аткарылган

иштеринин отчету

Аткаруучу: Кубанычбек кызы Калия

2019-2020-окуу жылында мамлекеттик тилди өнүктүрүүдө №27 жалпы билим берүүчү орто мектебинде бир топ иштер жүргүзүлдү.

Окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектепте мамлекеттик тилди сапаттуу окутуу жана өнүктүрүү боюнча төмөндөгүдөй максаттар коюлган:

- Укук ченемдик актылардын негизинде: “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө” мыйзамы, Кыргыз Республикасында 2014-2020-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн жана тил саясатын өркүндөтүүнүн улуттук программасы, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2013-жылдын 1-июлундагы №155 “Кыргыз Республикасында мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана тил саясатын өркүндөтүү боюнча чаралар жөнүндө” жарлыгы, Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 2013-жылдын 5-мартындагы №114 “Мамлекеттик жана муниципалдык кызматчыларды мамлекеттик тилге окутуу жана иш кагаздарын жүргүзүүнү мамлекеттик тилге өткөрүү боюнча чаралар жөнүндө” токтому иш алып баруу
- Мамлекеттик Билим берүү стандартынын талаптарынан төмөн болбогон деңгээлде билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча мамлекеттик тилди өнүктүрүү;
- Мамлекеттик тилди окутууда талапка ылайык инновациялык технологияларды колдонуу;
- Мугалимдердин шаардык жана райондук семинарларга үзгүлтүксүз барып туруусу жана өзүн-өркүндөтүү аркылуу кесипчилик чеберчилигин өркүндөтүү;
- Мамлекеттик тил кабинеттеринин заманбап технологиялары менен камсыздоо;

Милдеттери:

- Окуучуларды окугандарын, көрүп уккандарын туура түшүнүүгө үйрөтүү;
- Окуучуларды уккан окуясын, өз оюн, башынан өткөргөн окуяларын оозеки жана жазуу түрүндө түшүндүрүп бере алууга үйрөтүү;
- Кыргыз тилине болгон сүйүүсүн ойготуу, эрежелерди системалуу түрдө үйрөтүү жана кыргыз тилин аң-сезимдүү түрдө колдонууга жеткирүү;
- Дайыма пландуу түрдө окутууну көндүм адатка айландыруу;
- Окуучулардын сөз байлыгын өстүрүү;
- Кыргыз элинин маданий мурастарын таанытуу;
- Класстан тышкаркы иштерди уюштуруу;
- Кыргыз тилин окутуу процессинде окуучулардын кеп ишмердүүлүктөрүн өркүндөтүүгө шарт түзүү;
- Окуучунун жекече мүмкүнчүлүктөрүн, таанып билүүчүлүк кызыгууларын, керектөө муктаждыктарын эске алуу;

- Окуучулардын алган билимдеринин практикалык маанисин так аныктай алуусуна жана качан, кайсы учурда колдонууну билүүсүнө жетишүү;
- Кыргыз тилинин сөз байлыгын, грамматикалык түзүлүшүн жана адабий нормаларын өздөштүрүү;
- Окуучулардын коммуникативдик компетенцияларын өркүндөтүүгө артыкчылыктуу маани беруу;
- Сабак процессинде жандуу, максаттуу пикир алышууга өзгөчө көңүл буруу ж.б. талаптарды аткаруу.

Быйылкы 2019-2020-окуу жылына карата мамлекеттик тилди үйрөтүү боюнча коюлган максаттар:

- Мамлекеттик тил боюнча укуктук- нормативдик актылардын негизинде иш алып барууну улантуу;
- Мамлекеттик Билим берүү стандартынын талаптарынан төмөн болбогон деңгээлде Билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча мамлекеттик тилди өнүктүрүү;
- Мамлекеттик тилди окутууда талапка ылайык инновациялык технологияларды колдонуу;
- Эксперименталдык аянтчанын үстүндө сапаттуу иш алып барууну улантуу;
- Мугалимдердин шаардык жана райондук семинарларга үзгүлтүксүз барып туруусу аркылуу кесипчилик чеберчилигин өркүндөтүү;
- Мамлекеттик тил кабинеттеринин заманбап технологиялары менен камсыздоо;
- 2014-2020- жылдарда Кыргыз Республикасында мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн жана тил саясатын өркүндөтүүнүн улуттук программасын ишке ашыруунун үстүндө иш алып баруусун улантуу.
- Окуучулардын билимин баалоонун бирдиктүү системасын иштеп чыгуу

Милдеттери:

- Окуучуларды «Кыргызтест» программасынын негизинде сапаттуу даярдоо
- Окуучуларды окугандарын, көрүп уккандарын туура түшүнүүгө үйрөтүү;
- Окуучуларды уккан окуясын, өз оюн, башынан өткөргөн окуяларын оозеки жана жазуу түрүндө түшүндүрүп бере алууга үйрөтүү;
- Кыргыз тилине болгон сүйүүсүн ойготуу, эрежелерди системалуу түрдө үйрөтүү жана кыргыз тилин аң- сезимдүү түрдө колдонууга жеткирүү;
- Дайыма пландуу түрдө окутууну көндүм адатка айландыруу;
- Окуучулардын сөз байлыгын өстүрүү;
- Кыргыз элинин маданий мурастарын таанытуу;
- Класстан тышкары иштерди уюштуруу;
- Кыргыз тилин окутуу процессинде окуучулардын кеп ишмердүүлүктөрүн өркүндөтүүгө шарт түзүү;

- Окуучунун жекече мүмкүнчүлүктөрүн, таанып билүүчүлүк кызыгууларын, керектөө муктаждыктарын эске алуу;
- Окуучулардын алган билимдеринин практикалык маанисин так аныктай алуусуна жана качан, кайсы учурда колдонууну билүүсүнө жетишүү;
- Кыргыз тилинин сөз байлыгын, грамматикалык түзүлүшүн жана адабий нормаларын өздөштүрүү;
- Окуучулардын коммуникативдик компетенцияларын өркүндөтүүгө артыкчылыктуу маани беруу;
- Сабак процессинде жандуу, максаттуу пикир алышууга өзгөчө көңүл буруу ж.б. талаптарды аткаруу

Педкеңешменин жүрүшү көргөзгөндөй мамлекеттик тилди окутуу маселеси башталгыч класстан тартып орчундуу маселе катары каралышы керектиги, мугалимдердин бир топ методикалык жардамга муктаж экендиги байкалды. Окуучулардын оозеки кебине көп көңүл бурулбай, сабактар салттуу түрдө жазуу түрүндөгү көнүгүү иштерине басым жасалып, 11 жыл мектепте кыргыз тилин окуп, эки ооз сөз кыргызча сүйлөй албай бүтүп жаткан окуучуларыбыз да бар. Натыйжада кыргыз тили предмети боюнча сабактар өтүлүп жатат дегенибиз менен ал эми ал аркылуу орто мектептин бардык класстарында берилүүчү билим мектеп окуучуларынын маалыматтык “керектөөсүн” канааттандыра албай жатканы бул багытта инновациялык иш чаралар керектигин айкындап көрсөтүүдө. Кыргыз тилин предмет катары окутууда кетирилген кемчиликтердин себептерин таап, аныктап көрсөтүп, анан аны дүйнөлүк билим берүүдө тил үйрөтүү иштеринде ийгиликтүү практикаланып жаткан окутуунун ык- усулдары менен толуктоо, андан ары мезгилдин талаптарына туура келгидей кылып жаңылоо милдети турат десек, анда азыр чыгармачыл мугалимдер тарабынан колдонулуп жаткан инновациялык сабактарга өзгөчө басым коюу менен алардын айрымдарына илимий- педагогикалык жактан түшүндүрүү зарылдыгы байкалууда. Акыркы үч окуу жылына салыштырмалуу мамлекеттик тил мугалимдеринин тилди окутуунун усулдарын жакшы өздөштүрүп, чеберчиликтеринин өсүп жаткандыгы байкалууда. Ага себеп алардын ар бир окуу жылындагы өзүлөрүнүн жетишкендиктерин жана кемчиликтерин анализдеп, жакшы усулдук табылгаларын, сабактын иштелмелерин база катары топтоп, бири- бирине тажрыйбаларын алмашып иштеп жатышкандыгында.

Мугалимдердин кесипчилик чеберчилигин жогорулатуусу райондук жана шаардык семинарлар, Билим берүү академиясынын квалификацияны жогорулатуу курстары аркылуу ишке ашып турат. Андан тышкары усулдук кеңешмелерде усулдук окуулар, тажрыйба алмашуу да өз жардамын берет. Манас-Түрк университетинин чет тилдер (кыргыз тили) кафедрасы менен тыгыз

байланышта болуп, андагы методикалык материалдар, укма, көрмө аудио- видео тасмалар менен камсыз болуп келишет.

Мамлекеттик тил усулдук бирикмеси “Мектеп- ийгиликтүү өзүн-өзү калыптануусу үчүн окуучулардын жөндөмдүүлүктөрүн өркүндөтүүчү аймак” деген мектептин жаңы жалпы усулдук темасынын үстүндө иш алып баруусун баштады. Буга чейин дагы усулдук бирикменин мүчөлөрү жакшы жетишкендиктерге жетишип, сабактарынын иштелмелери газета- журналдарга басылып, мактоо баракчаларына ээ болуп келишкен.

Окутуунун ийгиликтүүлүгү анын максаттарынын кандай болушуна жана материалдык мазмунуна гана көз каранды эмес, ал ошондой эле коюлган максаттарга жетишүүнүн жолу кандай болушуна башкача айтканда окутуу методунун кандай экендигинен да көз каранды.

Окутуу методу – окуучулардын жөндөмдүүлүгүн жана акыл күчүн өстүрүүчү билим берүүнүн мазмунун камсыз кылуучу мугалим жана окуучунун удаалаш өз ара аракеттенишүүлөрүнүн системасы. Ушундан улам мамлекеттик тил усулдук бирикмеси мугалимдери менен 2019-2020 окуу жылында төмөндөгү үч багыттын негизинде иш алып барды.

- Мугалимдер менен иш алып баруу
- Мектеп ичиндеги көзөмөл
- Класстан тышкары иш чаралар

Усулдук бирикменин мамлекеттик тил мугалимдеринин курамы 11 кишиден турат.

Бегалиева Нургул Жээнбаевна мамлекеттик тил боюнча директордун орун басары

Кубанычбек кызы Калия усулдук бирикменин жетекчиси

Болотканова Чынара Жаныбековна жогорку категориядагы мамлекеттик тил мугалими

Кайыкеева Кенже Сатылгановна 1 – категориядагы мамлекеттик тил мугалими

Кулмамбетова Бурул Тайгашкаевна 1-категориядагы мамлекеттик тил мугалими

Шабданова Айзат Ашымовна мамлекеттик тил мугалими

Өскөналиева Мөөржан Айтбековна мамлекеттик тил мугалими

Өсүкбаева Аида Асангазиевна мамлекеттик тил мугалими

Замирбек кызы Гүмүшай мамлекеттик тил мугалими

Макибаева Асел Сабырбековна мамлекеттик тил мугалими

Манапбаева Айжан Токтогуловна жаш адис

Жаш адистерге насаатчы мугалимдерди бекитүү усулдук бирикменин негизги функциясы. Бекитилип берилген жаш адис менен тажрыйбалуу мугалим: Шабданова Айзат Ашымовна болду.

2015-2016-окуу жылында мамлекеттик тил усулдук бирикмеси 5 жылдык усулдук темасын кабыл алган. Усулдук тема: “Окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн класстарда мамлекеттик тилди окутууда окуучулардын жөндөмдүүлүктөрүн өстүрүүнүн жана аны ийгиликтүү ишке ашыруунун үстүндө иш алып баруу”. 2019-2020- окуу жылында жогоруда аталган усулдук тема менен мамлекеттик тил мугалимдери жыл бою иш алып барышты.

Аталган окуу жылында усулдук бирикме алдына төмөндөгүдөй максаттарды жана милдеттерди койгон:

- Пилоттук негизде ишке кирип жаткан көп тилдүү берүү долбооруна катышуу
- Мугалимдердин чыгармачыл чөйрөсүн кеңейтүү
- Окуучулардын дүйнө таанып билүүсүн өстүрүү, өз алдынча иштөөсүн калыптандыруу жана практикада колдоно билүүгө үйрөтүү
- Мыкты окуучулар менен долбоорлорду иштеп жайылтуу
- Тегерек стол , семинарларды уюштуруу
- Мугалимдердин өзүн – өзү боюнча лекцияларды, докладдарды уюштуруп, аны усулдук бирикменин кеңешмесинде талкулоо
- Мугалимдердин квалификациясын жогорулатуусу (КББА, райондук ,шаардык семинарларга жана усулдук окууларга катышуу)
- Жаш адистерге насаатчы мугалимдерди бекитүү

Усулдук бирикменин милдети:

- Көп тилдүү билим берүү долбоору боюнча сабактардын иштелмелерин иштеп чыгуу
  - Ачык сабактарды класстан тышкаркы иштерди уюштуруу
  - Жаңы технологиялардын негизинде сапаттуу билим берүүнү жөнгө салуу
  - Алдынкы мугалимдердин тажрыйбаларын жайылтуу
  - Долбоор, программалар менен иштөөнү камсыз кылуу
- Мугалимдердин сабактан тышкаркы учурда чыгармачылыгын өнүктүрүүчү борборлорун уюштуруу
  - Мектеп ичиндеги текшерүүдө билим берүүнүн жыйынтыгы менен тааныштыруу.

- Түрдүү типтеги сабактардын структуралары менен тааныштыруу
- Предметтик жумалык өткөрүү
- Билим берүүдө техникалык базаны чыңдоону талапка ылайык көрсөтмө куралдарды колдоно билүүгө багыт берүү
- Класстан тышкаркы иш-чараларды уюштуруунун жолдору менен тааныштыруу

Ар бир мугалим өзүн-өзү өркүндөтүү боюнча төмөндөгүдөй темалардын негизинде иш алып барышты жана жылдык планга ылайык усулдук бирикме ичинде ар кандай иш чараларды өткөрүштү: (таблица № 1)

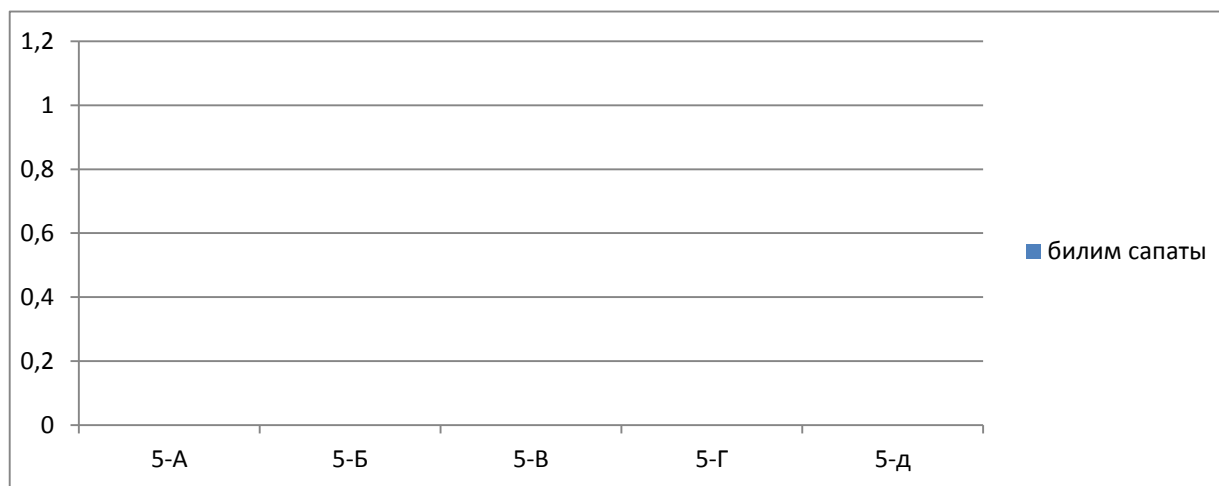
№	Мугалимдин аты, жөнү	Темасы	Отчеттун түрү
1	Замирбек кызы Гумушай	“Оюн аркылуу башталгыч класстардын жөндөмдүүлүгүн арттыруу”	Доклад (теория), Презентация (комп.)
2	Макибаева Асель Сабырбековна	Текст менен иштөөнүн жаңыча усул ыкмаларын колдонуу менен кыргыз тилин окутууда окуучулардын ой- жүгүртүүсүн өстүрүү	Доклад Тексттердин топтому (10-кл)
3	Кайыкеева Кенже Сатылгановна	Кыргыз тилинин грамматикасын интерактивдүү усулдар менен окутуу	доклад
4	Шабданова Айзада Ашымовна	Башталгыч класстарда грамматиканы үйрөтүүнүн жолдору	Доклад
5	Өсүкбаева Аида Асангазиевна	Укма, көрмө каражаттардын негизинде окуучуларды туура сүйлөөгө үйрөтүү.	Сабактын иштелмелеринин топтомун түзүү
6	Болотканова Чынара Жаныбековна	Жаңыча технологиялардын элементтерин кыргыз тили сабагында колдонуу	Доклад (теория), Презентация
7	Кулмамбетова Бурул Тайгашкаевна	Окуучулардын сүйлөө кебин көркөм окуу жана жомоктор аркылуу жөнгө салуу.	Көркөм окуу боюнча тексттердин топтомун түзүү
8	Бегалиева Нургуль Жээнбаевна	Тилди турмушта колдоно билүү чеберчилигин үйрөтүү аркылуу окуучулардын жөндөмдүүлүгүн арттыруу.	Кырдаалдык диалогдордун топтомун түзүү

9	Кубанычбек кызы Калия	Башталгыч класстарда этишти окутуунун инновациялык усулу	Доклад (теория)
10	Өскөналиева Мөөржан Айтбековна	9- класстардын кыргыз тилин окутууда кырдаалдык негизде сүйлөө кебин өстүрүү	доклад
11	Манапбаева Айжан Токтогуловна	5-класстарда текст менен иштөөнүн жолдору	доклад

Мектепте окутуу орус тилинде жүргүзүлгөнүнө карабастан, жылана жаш адистер билим берүү системасында окуучулар менен педагогикалык техникага, педагогикалык жөндөмдүүлүккө өзгөчө маани беришүүдө. Мисалы: мимика, речти колдонуусу, өзүн-өзү башкаруусу, коммуникативдүүлүк, динамизм, эмоционалдуу туруктуулук.

Усулдук бирикме мектеп ичиндеги көзөмөлдү уюштуруу менен бирге өз убагында төмөндөгүдөй иш-чараларды алып барды.

Ал эми мектеп ичиндеги көзөмөл жүргүзүү багытында мугалимдер төмөндөгүдөй иштерди алып барышты. Ортоңку звенодо иштеген мугалимдер Замирбек кызы Гумушай, Манапбаева Айжан Токтогуловна, 5-класстар аралыгында кыргыз тили боюнча окуучулардын билим сапаттарын жылдык иш пландын негизинде өз убагында текшерип турушту. Анын жыйынтыгында окуучулардын билим сапаттары ортодон жогору деп бааланды.

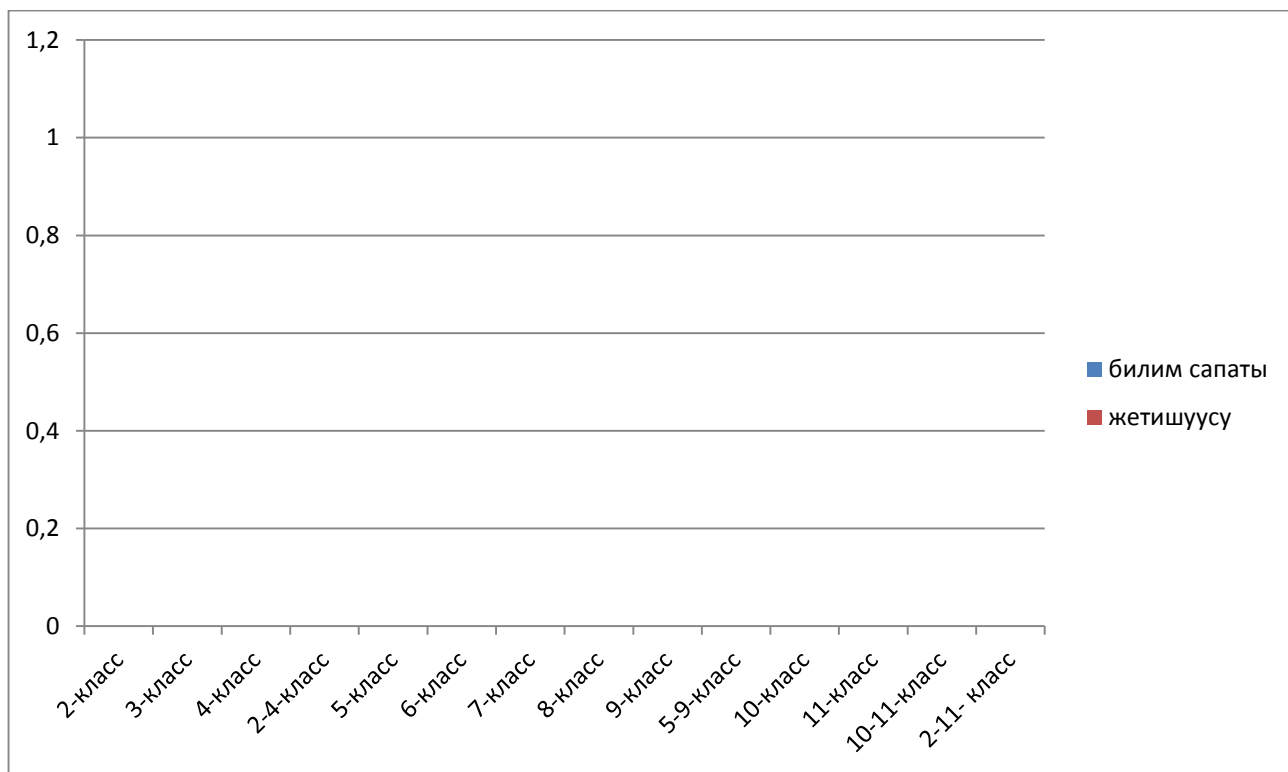
Ал эми жогорку класстар аралыгында иштеген мугалимдер Өскөналиева Мөөржан Айтбековна, Кулмамбетова Бурул Тайгашкаевна, Өсүкбаева Аида Асангазиевна, Шабданова Айзат Ашымовна, Бегалиева Нургул Жээнбаевна 8-11 класстар аралыгында дагы окуучулардын билим сапаттарын текшершти. Текшерүүнүн жыйынтыгы төмөндөгүдөй көрсөткүчтү билдирди:

6	5-кж									100
7	6-кж									100
8	7-кж									100
9	8-кж									100
10	9-кж									100
11	5-9-кж									100
12	10-кж									100
13	11-кж									100
15	10-11-кж									100
16	1-11-кж									100

Негизги максат болуп окуучуларды катасыз жазууга үйрөтүү болуп саналат. Ал эми аларды катасыз жазууга үйрөтүш үчүн, алардын сүйлөө речин, окуп түшүнүүсүн, угуу сезимдерине да көңүл буруш керек. Анткени тамгаларды, сөздөрдү жана сүйлөмдөрдү катасыз жазууда, үйрөнүүдө булардын ар биринин өзүнчө маанилери бар, башкача айтканда оозеки айтылган сөздөрдүн тыбыштык составын угуу аркылуу жакшы ажырата албаса, аларды тамгалык белгиси боюнча туура жазууга үйрөтүү кыйын. Андан тышкары тил үйрөтүүнүн усул- ыкмаларын максаттуу пайдалануу зарылдыгы келип чыгууда. Бөтөн тилдүү окуучуларга кыргыз тилин окутууда угуп түшүнүү, көрүп түшүнүү жана окуп түшүнүү усулдарын колдонуу мезгилдин талабы болуп турат.

Жыл сайын мектепте окуучулардын илимий-изилдөө долбоорлору болот.

Анда мамлекеттик тил боюнча да түзүлгөн долбоорлор катышат. Долбоор үстүндө иш алып барууда мугалимдерибиз жылдан жылга такшалып, долбоорлору мектептин башка усулдук бирикмелеринен кем калбаган деңгээлге чыгып жаткандыгы кубандырбай койбойт. Буга чейин айрым долбоорлор мугалим тарабынан жазылып, окуучу жөн гана окуп койгон учурлар болсо, азыр окуучулардын өзүлөрү кызыгуу менен маалымат чогултушуп, кыргыз тилинде жактап жатышат. Бул да болсо быйылкы окуу жылындагы кыргыз тили усулдук бирикмесинин жетишкендиктери.

Ар бир баланын чыгармачылык иши биринчи кезекте окуучунун белгилүү бир темада долбоор менен иштөөсүндө ачык көрүнөт. Ошондой эле, долбоор түзүү ар бир окуучуга алган билимин турмуш менен байланыштырууга мүмкүнчүлүк берет. Эгерде сунушталып жаткан билимди жөн гана жаттап алган болсо, андай окуучу эч качан өз билимин долбоордо пайдалана албайт. Ошондуктан мугалим балдардын билимин жана билгичтигин аныктоодо кыргыз тилинин жана адабий чыгармачылыгынын мүмкүнчүлүгүн канчалык колдоно ала тургандыгын да эсепке алышы маанилүү.

Усулдук бирикмеде иштеген мугалимдер мектеп ичинде долбоорлорун көрсөтүштү жыйынтыгында мектеп директору ар бир усулдук бирикме биргелешип мыкты долбоор иштеп чыгуу тапшырмасын берди. Бул тапшырманын үстүндө иш алып барууда мугалимдер кеңешип Чыңгыз Айтматовдун чыгармачылыгындагы “Он эки керемети” деген теманы тандап алдык. Бул теманын үстүндө иштөөгө адабиятка кызыккан, ошондой эле окууда жетишкендиктерди көрсөтүп келе жаткан мыкты окуучуларды тандап алдык. Долбоор менен иштеген мугалимге дагы окуучуга дагы мыкты тажрыйба болоруна көзүбүз жетти. Себеби, долбоорлордун үстүндө иштөө аркылуу окуучулар өзүнүн жөндөм - шыгын ачат, дүйнөсү кеңейет, күч – кубаты артат, таанып - билүүсү калыптанат. Бул иштерди аткаруу үчүн мугалимдин жетекчилиги, колдоосу, кеңеши сөзсүз керек.

Андыктан кетирилген кемчиликтер эске алынып, долбоорлордун үстүнөн кененирээк, теренирээк иштөө усулдук бирикменин кеңешмесинде талкууга алынды.

Кыргыз тили жана адабияты мугалимдер жамааты Мамлекеттик тилдин 30 жылдыгына карата «Эне тилим кылымдарды карыткан, эч ким аны өчүрө албайт тарыхтан!» аттуу аталышындагы салтанаттуу кече өткөрүштү. Аны менен бирге он күндүктү да камтып, бир планды бекитип, пландын негизинде иш алып барышты. (2-тиркеме)

Он күндүктүн негизги максаты:

- жаш адистер өз билимдерин өркүндөтүүгө жана иш билгиликтерин жогорулатууга, ошондой эле окутуудагы жана тарбия берүүдөгү инновациялык технологияларга ээ болууга умтулуу.

Мамлекеттик тил мугалимдери Макибаева А.С., Шабданова А.А., Болотканова Ч.Ж. 1-9-класстар арасында дубал газеталардын конкурсун уюштуруп, жеңүүчүлөрдү аныкташты, мактоо баракчалары менен сыйланышты.

1-тиркеме

БЕКТЕМИН _____

№27 жалпы орто мектебинин

директору Носинова Б.Ш.

2019-2020-окуу жылына карата №27 орто мектебинин мамлекеттик тил бирикмесинин 18-ноябрдан 28-ноябрына чейинки аралыкта өтүлүүчү он күндүгүнүн иш планы.

Иш-чаралар	Класс	Күнү	Орду	Жооптуулар
Усулдук бирикменин кеңешчиси			203-каб	Кубанычбек кызы К.
Конкурстар: Дубал газеталар:				
1) “Таңшы комузум, талбай сайра”	5-7-кл	Октябрь	Ф	Макибаева А.С.
2) “Тилим менин жан дүйнөм”	8-11-	Ноябрь	О Й	Шабданова А.А.

3) Мамлекеттик тилдин 30 жылдыгына карата окуучулардын “Кыргыз акын-жазуучуларынын чыгармаларынан сюжеттүү сүрөттөр” мыкты сүрөт кароо сынагы (А3 форматта)	кл 8-9-кл	Октябрь	Е Л Е Р Д Е	Болотканова Ч.Ж.
---	--	---------	--	------------------

Ачык сабактар

1) Ар бир кесип маанилүү	5-б кл	20.11.19	114	Болотканова Ч.Ж.
2) Кесип	5-в кл	20.11.19	103	Кайыкеева К.С.
3) Кыргызстан. Кыргызстандагы сейрек кездешүүчү жаныбарлар.	8-б кл	20.11.19	303	Шабданова А.А.
4) Өз салымыңды кош	8-а кл	20.11.19	101	Өскөналиева М.А.
5) Белгилүү адамдардын Кесиптери	6-г кл	20.11.19	305	Макибаева А.С.

6) Текст менен иштөө	4-г кл	20.11.19	103	Өсүкбаева А.А.
6) Текст менен иштөө	9-б кл	20.11.19	201	Кулмамбетова Б.Т.

Класстан тышкаркы иш-чаралар

Сармерден .			Ж	Өскөналиева М.А.
“Ырдайлы кыргыз ырларын”	9-кл		Ы	
“Семетей” эпосунан үзүндү	9-кл		Й	Кулмамбетова Б.Т.
Бешикке салуу. Сценка	5-кл		Ы	Болотканова Ч.Ж.
К.Баялиновдун “Ажар” повестинен үзүндү	5-кл		Н	Кайыкеева К.С.
Тилге арналган көркөм окуу	8-кл	28.11.19	З	Шабданова А.А.
Көркөм окуу	10-кл		А	Өсүкбаева А.А.
Кыргыз бийи	6-г		Л	Макибаева А.С.
“Манас” эпосунан үзүндү	2-4--кл		Ы	Кубанычбек кызы К.
Илимий-изилдөө долбоору: “Ч.Айтматовдун он эки керемети”	9-г кл	Ноябрь	303	Кулмамбетова Б.Т.

Он күндүктү жыйынтыктоо, конкурстардын жеңүүчүлөрүн сыйлоо, отчет анализ жазуу		29.11.19		Кубанычбек кызы К.
--	--	----------	--	--------------------

Мамлекеттик тилдин 30 жылдыгына карата «Эне тилим кылымдарды карыткан, эч ким аны өчүрө албайт тарыхтан!» аттуу аталышындагы салтанаттуу кечеден сүртүмдөр:

Мындан сырткары жылдык иш пландын негизинде кыргыз элинин белгилүү мамлекеттик ишкери, Кыргыз Республикасынын баатыры “Турдакун Усубалиевдин 100 жылдыгына” карата №27 орто мектебинде иш чара өткөрүлдү.

Мектептин мугалимдер жамааты менен өткөрүлгөн кеңешмеде түзүлгөн пландын негизинде мектепте жумалык өткөрүлдү. Жумалык “Турдакун Усубалиевге 100 жыл!” деген аталышта өзүнө төмөндөгүдөй иш чараларды камтыды:

Мектеп класс жетекчилер “Турдакун Усубалиевге 100 жыл!” деген темада класстык сааттарды өткөрүштү.

9-класстар ортосунда Т.Усубалиевге арналган дубал гезиттердин конкурсу өткөрүлүп, жеңүүчүлөр мактоо баракчалары менен сыйланышты;

Мамлекеттик тил мугалимдери *Шабданова Айзат Ашымовна жана Кулмамбетова Бурул Тайгашкаевна* өздөрүнүн класстары менен Ала-Тоо аянтында атайын Т.Усубалиевди эскерүү менен даярдалган стенддерди көрүүгө барып келишти;

6 -класстар менен мамлекеттик тил мугалимдери «Турдакун Усубалиевге 100 жыл!» аттуу викторина таймаш өткөрүп, жеңүүчүлөрдү аныкташты.

“Турдакун Усубалиевдин 100 жылдыгына” карата №27 орто мектебинде өткөрүлгөн иш чаранын алкагындагы сүрөттөр:

Мамлекеттик тил мугалимдеринин курамы 11 кишиден турат. Мугалимдердин кесиптик өнүгүүсүнүн теориясында, негизги фактор катары окуу мүмкүнчүлүктөрү көрсөтүлгөн. Бул үчүн натыйжалуу чөйрө – окуучу жана окутуучу.

Бүгүнкү күндө билим берүү системасында кыргыз тилин мамлекеттик тил катары мамлекетибизде жашаган бардык улуттарга үйрөтүүнүн зарылдыгы курч коюлуп отурат. Бул көйгөйлөрдү чечүү окутуудагы жаңы жоболорду, окуу- тарбия иштеринин мазмунун усулдарды жаңылоону, кыргыз тилин экинчи тил катары окутуунун мамлекеттик стандартына ылайык иштөөнү талап кылат. Ушундан улам биздин мамлекеттик тил мугалимдери он күндүктүн алкагында өзгөчө ыкма менен интерактивдүү тактаны колдонуп сабак өтүштү.

Быйылкы окуу жылындагы мамлекеттик тил мугалимдеринин ишмердүүлүгүндөгү өзгөчөлүк деп бааласам жаңылышпайм. Ар бир мугалим интерактивдүү тактаны пайдаланып, он күндүктүн алкагында ачык сабактарды өткөрүштү. Кыргыз тили жана адабияты мугалимдери окуучулардын сүйлөө кебин өстүрүүдө, кыргызча так сүйлөөсүн калыптанырууда ар түрдүү темада жаңыча ыкма менен көп тилдүү билим берүүнүн талабына ылайык мыкты деңгээлдеги сабакты көрсөтө алышты. Интерактивдүү такта менен иштөөдө мугалимдер өзүлөрүнүн иш тажрыйбасындагы жетишкендиктерин аныктай алышты, өтүлгөн ачык сабактарда окуучуларды активдештирүү, окуучулар ортосунда кызматташтыкты уюштуруу, ошондой эле алардын чыгармачыл жөндөмдөрүн өнүктүрүү, жогорку деңгээлде жүргүзүлдү.

Кыргыз тили жана адабияты мугалими Кайыкеева Кенже Сатылгановнанын сабагынан:

Кыргыз тили жана адабияты мугалими Замирбек кызы Гумушайдын сабагынан:

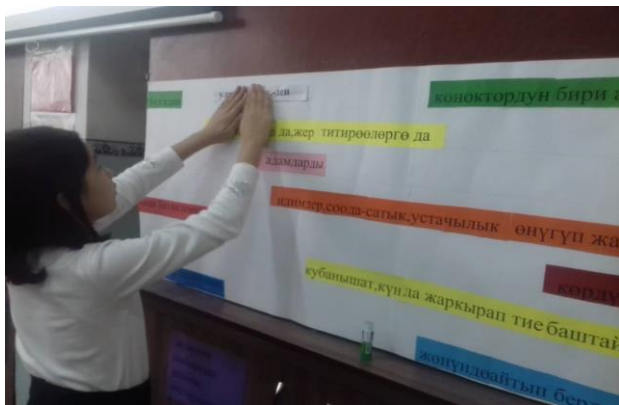

Кыргыз тили жана адабияты мугалими Макибаева Асел Сабырбековнанын сабагынан:

Кыргыз тили жана адабияты мугалими Болотканова Ч.Жнын сабагынан:

Кыргыз тили жана адабияты мугалими Шабданова Айзада Ашымовнанын сабагынан:

Кыргыз тили жана адабияты мугалими Өсүкбаева Аида Асангазиевнанын ачык сабагынан:

Кулмамбетова Бурул Тайгашкаевнанын сабагынан:

Кыргыз тили адабияты мугалими Өскөналиева Мөөржан Айтбековнанын ачык сабагынан:

Ар кандай иш чараларда мугалимдер инновациялык технологияларды колдонуу менен ачык сабактарды өтүп келишет. Бирок инновациялык технологияларды колдонуп сабак өтүүдө анын түп

тамырынын маани маңызын жакшы түшүнө албай жаткандыгыбыз байкалат. Кыргыз тилин инновациялык жолдор менен окутууга аракеттенген мугалимдер алгач сабакта жаңычыл формаларды колдонууга умтулушат да, анан барып анын натыйжалары жөнүндө ойлонуп башташат. Муну менен окутуунун натыйжасын чыгарууга аракеттенген мугалимдердин чыгармачыл ишмердүүлүгү анча маанилүү орунга чыкпай калышы мүмкүн, ошондуктан инновациялык сабакка киришүүдөн мурда анда колдонулуучу стратегиялар тууралуу ойлонуп, алардын сабактын мазмуну жана баалоо системасынын ортосунда кандай байланыш бар экендигин аныктоо натыйжалуу болуп саналат. Мына ошондо чыгармачыл мугалим сабакты уюштурууга максат кылган иш чаралар толугу менен көз алдыга элестөө менен окутуунун натыйжалары максатка жетишүүгө туура багыт алгандыкты көрсөтүп турат. Мындай учурда мугалимдин баалоо критерийлеринин арасынан тандап алган окутуу иш чаралары менен шайкеш келген баалоо методдору, түрлөрү максаттуу болууга тийиш. Көпчүлүк мугалимдер инновациялык сабактарында маанилүү орунду көрсөтүп турган мына ушул сабактын баалоо бөлүгүнө анча көңүл бурушпагандыктан, окуучулар менен кызматташууда алардын нааразылыгын пайда кылган учурлар арбын кездешүүдө.

Улуттук маданиятыбыздын баалуулуктарына аяр мамиле жасап, маданий мурасыбызды сактоо максатында, келечек муунду патриоттуулукка тарбиялоо менен катар Кыргыз Республикасынын илим жана билим Министрлигинин 2016-жылдын 19-августунун №02-7/4894 токтомуна ылайык, Биринчи май райондук Билим берүү борборунун 2017-жылдын 22-февралынын №89 буругунун негизинде мектеп ичинде «Ак калпак» күнүн белгилөө тууралуу атайын план түзүлүп белгиленди.

№27 мектебинин директору Носинова Б.Ш. атайын даярдалган эки сменге даярдалган линейканы ачып, мектептин жамаатына «Ак калпак күнү» тууралуу маалымат берди. Мамлекеттик тил мугалимдери 3-март күнү калпак жөнүндө видеоролик көрсөтүп, Кыргыз Республикасынын желеги тууралуу маалымат берүү менен сабактарын айкалыштырышты.

Сүрөт мугалими 1-класстан 4-класска чейин «Ак калпак» темасында сүрөт көргөзмөсүн уюштурду.

1-11-класстардын класс жетекчилери тарбиялык максатта сабак тизмегине карата «Ак калпак күнү» деген темада класстык сааттарды өткөрүштү. Сабактын иштелмелери ар бир класс жетечиден чогултулуп метод кабинетиндеги №26- «Ак калпак» папкасына тиркелди.

Кыргыз тили жана адабияты мугалимдери: Болотканова Ч.Ж. жана Кайыкеева К.С. тарабынан 6-7-класстар арасында калпакты сыйлоо, даңазалоо максатында линейкада флешмоб өткөрдү.

Ак калпак күнүнө арналган иш чарадан сүртүмдөр:

Мугалим ар тараптан өзүн-өзү өстүрүп туруу керек. Ошону менен катар жааматтагы мугалимдер бири-биринин сабактарына катышып, сын –пикир анализ аркылуу дагы өсүшөт. №27 жалпы билим берүүчү орто мектебинин жааматынын басымдуу бөлүгүнө кыргыз тили экинчи тил болуп эсептелгендиктен мамлекеттик тил мугалимдери жалпы жааматка жумасына 1 саат кыргыз тилин үйрөнүү курсун жыл бою бекитилген пландын негизинде өтүп жатышты.

Жогорудагы мисалдар сыяктуу мамлекеттик тил боюнча мектептен класстан тышкаркы иштерди, тактап айтканда, адабий кече, адабий музыкалык кече, жолугушуу, диспут, викториналар,

сахналык оюндарды коюу сыяктуу иш чаралар уюштурулуп турат жана окуучулардын тил үйрөнүүсүнө өбөлгө түзөт. Бул иш чараларды өткөрүүдө мугалимдер мамлекеттик тилде таза, туура, так, эркин, көркөм сүйлөөнүн үлгүлүү деңгээлине жетишүү, ошону менен бирге кыргыз тилинин ээси болгон кыргыз элинин каада- салт, үрп- адат, улуттук майрамдарын даңазалоо максатын көздөп келишет. Бирок акыркы эки жылга салыштырмалуу мугалимдердин иш чараларды өткөрүүдө анын эстетикалык жасалгасына, музыкалык коштоосуна (эгер керек болсо), окуучулардын сырткы келбетине (кийимине), сахнада өзүн алып жүрүү маданиятына тийиштүү көңүл бура баштаганы байкалды. Мугалим биринчи кезекте окуучуларга үлгү жана тарбиячы экенин эстен чыгарбашы зарыл.

Албетте кандай нерсени карабайлы, кеп атында эмес затында. Мектептин интеллектуалдык кубаты, андагы окуучулардын билим деңгээли, мугалимдердин сапаттуу билим берүүсүнө жараша болот. Билимдүү адамдар канчалык көп болсо, мектептеги билим берүү деңгээли ошончолук бийик болот, ар кандай иш-чаралар жогорку деңгээлде уюшулат.

Мамлекеттик тил мугалимдери жыл бою Бишкек шаарынын Билим берүү башкармалыгы уюштурган семинарларга, райондук семинарларга катышып өзүн-өзү өнүктүрүүгө өбөлгө болуп жатты. Көбүнчө шаардык семинарларга декреттик эргүүдөн келген мугалимдер жана тажрыйба топтоосуна шарт түзүлөт деп жаш адис катышып жатты.

Мектепте мамлекеттик тил маселеси жалпы ата- энелер чогулушунда да каралат. Атап айтсак быйылкы окуу жылында Көп тилдүү билим берүү программасын ишке ашыруу тууралуу маалымат ата- энелердин назарына 2017-2018-окуу жылында бурулган.

Анда “Көп тилдүү билим берүү программасы” боюнча кененирээк маалыматка токтолгонбуз. Маалыматты толук кайра санап берүүнүн кажети жок.

Бирок, ошол 2011-жылы ЕККУ УАЖК колдоосу менен КР Билим берүү жана илим министрлиги өлкөнүн 10 мектебинде көп тилдүү билим берүү программаларын сынактан өткөрүү ишин баштаган программа бүгүнкү күнгө чейин ишин улантып келүүдө.

Бул программанын негизги максаты азыркы мезгилдин талабына ылайык көп тил билген окуучуларды тарбиялап чыгаруу ошондой эле көп тилдүү билим берүү аркылуу башка элдердин маданияты менен кененирээк таанышып достук, ынтымакка чакыруу болуп саналат. Алгач көп тилдүү программага катышуу үчүн мектеп жааматынан кыргыз тил адистери 2 модулду камтыган семинардан өтө турганыбызды билдиришти. Кыргыз тили мугалимдер анын базасында билим алышты. Көп тилдүү билим берүү боюнча жогорулатуу курсунан өткөн мамлекеттик тил мугалимдери :

- 1) Замирбек кызы Гумушай
- 2) Манапбаева Айжан Токтогуловна

2020-2021-окуу жылына мектепте бул долбоорду ишке ашырууну андан ары улантууну пландаштырып турабыз. Мамлекеттик тил мугалимдери жаңы окуу жылына чейин окуп үйрөнгөн жаңы билимдери боюнча сабактардын иштелмелерин түзүшүп жаңы окуу жылына даярдыктарды көрүүдө.

Быйылкы окуу жылындагы жакшы жетишкендиктер болуп кыргыз тили жана адабияты кабинеттеринин техникалык каражаттар жана тематикалык стенддер менен жабдылышы эсептелинет. Мисалга алсак мектепте бардыгы болуп 6 кабинет болсо, анын бардыгында техникалык каражат бар, анын ичинде 5 кабинет интерактивдик такта, проектор менен камсыз болду. Мектеп администрациясы, мугалимдердин демилгеси менен 303-кабинет «Чыңгыз Айтматов» кабинети болуп түзүлүп, даярдалып, керектүү аудио жана видео дисктер менен камсыз болуп, конкурска катышып, 1-орунга ээ болдук.

Кыргыз тилин окутуудагы иштер аткарылып жаткан багытта системага салынып, өз алдынча изилдөөнүн предмети болуп илимий коомчулукта маанилүү маселе катары сунушталды. Аталган багыттар боюнча эксперименттик иш жүргүзүүдө өзүбүз өткөргөн тажрыйба сабактары, мугалимдердин ачык сабактары практика учурунда коллективдүү талкууга алынды да, окуучулардын билимине, билимин турмуш менен байланыштыра алган билгичтик көндүмдөрүнө кандай таасир бере тургандыгына карай бааланды. Натыйжада, кыргыз тили предметинен инновациялык сабактарды берүү боюнча иштер, класстык сааттарды уюштуруу- инновациялык технология экендиги аныкталды.

Келерки 2020-2021-окуу жылына карата мамлекеттик тилди үйрөтүү боюнча коюлуучу максаттары:

- Көп тилдүү программасы боюнча иштөө, сабактардын иштелмелерин иштеп чыгуу
- Мамлекеттик тил боюнча укуктук- нормативдик актылардын негизинде иш алып барууну улантуу;
- Мамлекеттик Билим берүү жаңы стандартынын талаптары менен таанышуу жана ошол боюнча иш алып баруу, төмөн болбогон деңгээлде Билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча мамлекеттик тилди өнүктүрүү;
- Мамлекеттик тилди окутууда талапка ылайык инновациялык технологияларды колдонуу;
- Эксперименталдык аянтчанын үстүндө сапаттуу иш алып барууну улантуу;

- Мугалимдердин шаардык жана райондук семинарларга үзгүлтүксүз барып туруусу аркылуу кесипчилик чеберчилигин өркүндөтүү;
- Мамлекеттик тил кабинеттеринин заманбап технологиялары менен камсыздоо;
- 2014-2020- жылдарда Кыргыз Республикасында мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн жана тил саясатын өркүндөтүүнүн улуттук программасын ишке ашыруунун үстүндө иш алып баруусун улантуу.
- Окуучулардын билимин баалоонун бирдиктүү системасын иштеп чыгуу
- **Милдеттери:**
- Окуучуларды «Кыргызтест» программасынын негизинде сапаттуу даярдоо
- Окуучуларды окугандарын, көрүп уккандарын туура түшүнүүгө үйрөтүү;
- Окуучуларды уккан окуясын, өз оюн, башынан өткөргөн окуяларын оозеки жана жазуу түрүндө түшүндүрүп бере алууга үйрөтүү;
- Кыргыз тилине болгон сүйүүсүн ойготуу, эрежелерди системалуу түрдө үйрөтүү жана кыргыз тилин аң- сезимдүү түрдө колдонууга жеткирүү;
- Дайыма пландуу түрдө окутууну көндүм адатка айландыруу;
- Окуучулардын сөз байлыгын өстүрүү;
- Кыргыз элинин маданий мурастарын таанытуу;
- Класстан тышкары иштерди уюштуруу;
- Кыргыз тилин окутуу процессинде окуучулардын кеп ишмердүүлүктөрүн өркүндөтүүгө шарт түзүү;
- Окуучунун жекече мүмкүнчүлүктөрүн, таанып билүүчүлүк кызыгууларын, керектөө муктаждыктарын эске алуу;
- Окуучулардын алган билимдеринин практикалык маанисин так аныктай алуусуна жана качан, кайсы учурда колдонууну билүүсүнө жетишүү;
- Кыргыз тилинин сөз байлыгын, грамматикалык түзүлүшүн жана адабий нормаларын өздөштүрүү;
- Окуучулардын коммуникативдик компетенцияларын өркүндөтүүгө артыкчылыктуу маани беруу;
- Сабак процессинде жандуу, максаттуу пикир алышууга өзгөчө көңүл буруу ж.б. талаптарды аткаруу

Көп тилдүү билим берүү боюнча иштөөчү мугалимдер тобунун жобосу

1. Жалпы жобо

- Бул жобо көп тилдүү билим берүү боюнча иштөөчү топту жана алардын кыла турган ишин иштөө эрежелерин аныктайт
- Көп тилдүү билим берүү программасы менен иштей турчу топтун иши Кыргыз Республикасынын укук ченемдик актылардын неизинде КР, ББ жана ИМ, Бишкек шаардык билим берүү башкармалыгы тарабынан аныкталат.

2. Иштөөчү топтун тапшырмасы

- Көп тилдүү билим берүү боюнча укук ченемдик документтер менен таанышуусу керек.
- Иштелмелер